

Böyük alim, unudulmaz müəllim

“Çörək itirən çörək də tapmaz” deyib atalarımız. Bu sözlər sanki vaxtilə çörəyimizi yeyib, sonra da tapdalamağa cəhd edən, bu gün isə aciz duruma düşən erməni vandalları üçün deyilib. Burada “çörək” sözü isə həm məcazi anlam daşıyır, həm də vaxtilə ermənilərin Ağdamda viran qoyduqları “Çörək Muzeyi”nə aiddir. Ötən əsrin 80-ci illərinin əvvəllərində Ağdamda yaradılmış “Çörək Muzeyi” dünyada bu tipli yeganə mədəniyyət abidəsi idi: muzeyin zəngin ədəbiyyat fondu vardı, burada dəyirman işləyirdi, üyüdülmüş undan buradaca təndirə yapılan milli çörəklər bişəndən sonra dequstasiya zalında muzeyə gələn qonaqların süfrəsini bəzəyirdi. Muzeyin yaradılmasında və təbliğində isə professor Əbülfəz Qasimovun dəyərli məsləhətləri olmuşdur. Yaşasaydı, yəqin ki, bu Qələbə onu da çox sevindirərdi. Hətta bu muzeyin yenidən yaradılması üçün ilk təşəbbüs göstərənlərdən biri məhz Əbülfəz Qasimov olardı.

Əbülfəz "Bərəkət" Cəbrayıl oğlu Qasimov 1931-ci ildə anadan olmuşdur. O, 1946-cı ildə Ordubad Pedaqoji Texnikumunu, 1953-cü ildə isə Azərbaycan Dövlət Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun plan-iqtisad fakültəsini bitirmişdir. 1957-ci ildə Moskvada SSRİ Elmlər Akademiyasının İqtisad İnstitutunun Elmi Şurasında namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmiş və doğma Azərbaycana qayıdaraq Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutunda elmi işçi vəzifəsində çalışmışdır. 1959-cu ildən əmək fəaliyyətini Bakı Ali Partiya məktəbində davam etdirən Əbülfəz Qasimov 1992-ci ilədək, yəni 33 il ərzində orada baş müəllim, dosent, professor, kafedra müdiri vəzifələrində çalışmışdır. O, 1972-ci ildə Azərbaycan EA İqtisadiyyat İnstitutunda dok-

torluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir. Əbülfəz Qasimov 1993-cü ildən ömrünün sonunadək (10 iyun 2008) həyatını Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti ilə bağlamış, əvvəlcə professor, 1995-ci ildən isə "Aqrar sənaye müəssisələrinin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi" kafedrasının müdiri vəzifəsində əzmlə, böyük fədakarlıqla çalışmışdır.

Əbülfəz Qasimov yüksək vətəndaşlıq qayəsi ilə səciyələnen zəngin, mənalı və şərəfli ömür yolu keçmiş, dərin peşəkarlığı, tükənməz enerjisi və böyük zəhmətsevərliyi sayəsində görkəmli alim səviyyəsinə yüksəlmiş, iqtisad elminin zirvələrini fəth etmişdir. Onun elmi-tədqiqat işləri sahəsində 560 çap vərəqi həcmində monoqrafiya, kitab, dərslik və elmi məqalələri müxtəlif ölkələrdə və dillərdə çap olunmuşdur. Əbülfəz Qasimovun çoxcəhətli elmi fəaliyyətində respublika regionlarının sosial-iqtisadi inkişafının aktual problemlərinin tədqiqi mühüm yer tutur. O, Azərbaycan rayonlarının inkişafında müşahidə olunan bir sıra nöqsanların aradan qaldırılması, mövcud ehtiyatların səmərəli istifadə olunması üçün kompleks elmi təhlilin zəruriliyini elmi cəhətdən əsaslandırmış və sanballı töhfələr vermişdir. Əbülfəz Qasimovun elmi axtarışlarının bəhrəsi olan və müxtəlif illərdə çapdan çıxan "Heyvandarlığın iqtisadiyyatı", "Ərzaq proqramının aktual problemləri", "Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafında islahatların rolu", "Demokratikləşmə - milli iqtisadiyyatımızın əsasıdır", "Milli iqtisadiyyatımızın aktual problemləri", "Azərbaycanın ərzaq təhlükəsizliyi", "Müstəqil Azərbaycan iqtisadiyyatının aktual problemləri", "İpək yolunun bərpası bəşəriyyətin tərəqqi yoludur", "Bələdiyyələrə elmi-metodik kömək", "Qəbələdə regional si-

yasətin bəhrələri və inkişaf istiqamətləri" kimi elmi tədqiqat əsərləri, "Naxçıvan Muxtar Respublikası: nailiyyətlər və problemlər" adlı 2 cildlik ensiklopedik əsəri elmi ictimaiyyət tərəfindən böyük rəğbət və maraqla qarşılanmışdır. O, elmi kadrların hazırlanmasında əzmlə çalışırdı. Onun rəhbərliyi altında 22 elmlər namizədi və 4 elmlər doktoru yetişdirilmişdir. Əbülfəz Qasimov müdrik, özündən çox başqaları haqqında düşünən, mərd, səbirli, intizamlı, diqqətli, öz üzərində müntəzəm çalışan yüksək ziyalı kimi daima yeniliyə, həyatın tələbatına uyğun meyil göstərən, həmişə mütləq edən böyük alim idi. Gənclərimizin yüksək peşəkar iqtisadçımütəxəssis kimi hazırlanması və formalaşmasında, vətəndaş kimi tərbiyə olunmasında danılmaz xidmətlər göstərmişdir. Əbülfəz müəllim 15 ildən çox bir müddətdə respublikamızın aparıcı təhsil ocaqlarından biri olan Azərbacan Dövlət İqtisad Universitetinin "Aqrar sənaye müəssisələrinin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi" kafedrasına rəhbərlik etmişdir. O, gözəl müəllim və tərbiyəçi idi. Qədim bir hind məsəlində deyilir: "Kim ki daim oxuyur, o, yaxşı yatır, özü özünün həkimi olur. Məqsəd uğrunda mübariz olmaq, insani kamiliyə yiyələnmək oxuyub öyrənməklə bağlıdır". Əbülfəz müəllim məhz belə yüksək insani keyfiyyətlərə malik idi. Müəllim öz tələbələrini sevməli və onların hər birinin şəxsiyyətinə hörmət etməlidir. Əbülfəz müəllim həmişə belə edərdi. O, həyat pillələrini addım-addım qalxaraq, onun zirvəsinə yüksələn, insani ləyaqətini hər şeydən uca tutan görkəmli iqtisadçı, ziyalı idi. Əbülfəz Qasimov respublikamızın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edirdi. Bacarıqlı təşkilatçı, müasir mütərəqqi ideyaların daşıyıcısı və təbli-

ğatçısı kimi ölkə ictimaiyyəti arasında böyük hörmət və rəğbət qazanmışdı. Professor Əbülfəz Qasimov bir neçə ixtisaslaşmış elmi və müdafiə şuralarının üzvü idi. Bir sıra beynəlxalq konfrans və simpoziumlarda iştirak etmiş, dərin məzmunlu məruzə və çıxışları ilə Azərbaycan iqtisad elminə yüksək nüfuz qazandırmışdır. Əbülfəz Qasimovu başqa iqtisadçı alimlərdən fərqləndirən əsas cəhət budur ki, o, milli iqtisadiyyatımızın aktual problemlərini tədqiq etməklə yanaşı, bədii-publisistik yaradıcılıq fəaliyyəti ilə də ardıcıl məşğul olurdu. "Əbülfəz Bərəkət" imzası çoxdan respublikamızda və onun hüduqlarından kənarda oxucuların dərin rəğbətini qazanmışdır. Azərbaycan xalqı qarşısında əvəzsiz xidmətlər göstərmiş Əbülfəz müəllim çörək mövzusunu bədii yaradıcılığının şah damarı hesab edərək, "Mənim çörəkli dünyam" kitabını yazmış və bu kitabın materialları əsasında Moskva, Bakı və Naxçıvanda filmlər çəkilmişdir. Onun milli-mənəvi dəyərlərimizi özündə əks etdirən, mədəniyyətimizi, ədəbiyyatımızı zənginləşdirən "Anamın gəlinlik paltarı" adlı əsəri 2002-ci ildə Azərbaycan Dövlət Gənclər Teatrında, "Tufanda yanan çıraq" adlı pyesi isə 2003-cü ildə İrəvan Dövlət Teatrında səhnəyə qoyulmuş və tamaşaçılar tərəfindən böyük rəğbətlə

qarşılanmışdır. Əbülfəz Qasimovun "Dəyirmanı gedən yollar" bədii-publisistik oçerki dünya şöhrətli müğənni Lüdмила Zıkinanın müşayiəti ilə radiokom-pozisiya kimi valla-ra yazdırılaraq, "Russkiy yazık za rubejom" (Moskva) jurnalı redaksiyasının təşəbbüsü ilə dünyanın səksən ölkəsində səsləndirilmişdir. İndi həmin vallar əsasında bir sıra xarici ölkələrin məktəblərində şagirdlərə Azərbaycan xalqının adət-ənənələri, qonaqpərvərliyi, insanpərvərliyi barədə sinifdənkənar məşğələlər keçirilir. Həmin oçerk unudulmaz müğənnimiz Rəşid Behbudovun da ecazkar ifasının müşayiəti ilə səsləndirilmiş və rəğbətlə qarşılanmışdır.

Erməni qəsbkarları Qarabağı işğal edərkən "Çörək Muzeyi"nə tuşlanan düşmən mərmiləri vətənpərvər alimi sarsıtmış, hiddətləndirmiş və onun qəlbində baş qaldıran qəzəbli nidalar yeni bir povestin yazılmasına səbəb olmuşdur. İlk dəfə Azərbaycan radiosu ilə səsləndirilən, sonra isə respublika mətbuatının səhifələrində dərc edilən "Xan qızı Natəvan bəşəriyyəti haraylayır" adlı əsər böyük marağa səbəb olmuş, dinləyici və oxucular arasında geniş əks-səda doğurmuşdur. Əbülfəz "Bərəkət"in son vaxtlar oxuculara təqdim etdiyi "Sevən ürək, isti çörək" əsəri daha bir ağırlı mövzuya - 20 Yanvar hadisələrinə həsr edilmişdir. Əsərdə şəhidlərimizin nakam və saf məhəbbətindən, ülvə hissələrindən söhbət açılır, onların ruhu əzizlənilir, xatirələri yad olunur. Ümumiyyətlə, Əbülfəz "Bərəkət"in əsərlərindəki məşəqqətli ziyalı həyatı, həkimlik peşəsinin müqəddəsliyi, jurnalist məharəti, acılı-şirinli tələbəlik illəri istəməz oxucunu düşündürür, ülviləşdirir, mətinləşdirir. İlk sətirlərdən bu əsərlər oxucunu ovsunlayır, qoynuna alır və onların bəxş etdiyi mənəvi

zənginlik, gözəllik dünyasının əxlaqi keyfiyyətləri qəlbə ömürlük hakim kəsilir. Professor Əbülfəz Qasimovun son əsəri - "İKİ LİDERİN SİYASİ PORTRETI" ulu öndərimiz Heydər Əliyev və Respublika Prezidenti İlham Əliyevin titanik əmək fəaliyyətindən, qloballaşma dövründə dövlətçiliyimizin stabil inkişafı istiqamətində aparılan sosial-iqtisadi islahatlardan bəhs edir. Kitab geniş oxucu kütləsi üçün yazılmışdır. Professor Əbülfəz Qasimov belə hesab edirdi ki, istər riyaziyyat elmi olsun, istərsə də iqtisadiyyat - fərqi yoxdur, bədiliyin, poeziyanın fəvqünə qalxdıqca, oxucu zəkasına daha tez yol tapılır. Beləliklə, professor Əbülfəz Qasimovun iqtisadi təfəkkürü ilə bədii təfəkkürü arasında yaranmış vəhdət ona həm elmi axtarışlarında, həm də sənətdə böyük uğurlar qazandırmışdır.

Əbülfəz müəllim gözəl ailə başçısı idi. Onun iki oğlu - biri iqtisad elmləri doktoru, professor Natiq Qasimov və digəri tibb elmləri doktoru, professor İlqar Qasimov hazırda cəmiyyətdə böyük hörmət sahibi olan insanlardır. Əbülfəz Qasimovun elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyəti dövlət və hökumətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Azərbaycan Ali Sovetinin fərmanı ilə respublikanın "Əməkdar təbliğatçısı", "Əməkdar elm xadimi" fəxri adlarına, "Qızıl qələm" mükafatına layiq görülmüş, 2001-ci ildə ulu öndərimiz Heydər Əlirza oğlu Əliyevin fərmanı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunmuşdur. Görkəmli iqtisadçı-alim, elm fədaisi, gözəl pedaqoq, müdrik insan Əbülfəz "Bərəkət" Qasimovun xatirəsi Azərbaycan xalqının ziyalı, müəllim və tələbə ordusunun, onu tanıyanların qəlbində əbədi yaşayacaqdır.

**Akademik
Ziyad SƏMƏDZADƏ**